

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1025/2023
12.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Митровић, адвокат из ..., против тужене Електротехничка и грађевинска школа „Никола Тесла“, Јагодина, чији је пуномоћник Зоран Петровић, адвокат из ..., ради враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 499/22 од 02.11.2022. године, у седници одржаној 12.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 499/22 од 02.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П1 312/21 од 10.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па је обавезана тужена да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати на име накнаде трошкова поступка износ од 170.250,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж1 499/22 од 02.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Јагодини П1 312/21 од 10.11.2021. године тако што је под тачком 1. одбио као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да тужиљу врати на рад и под тачком 2. обавезао тужену да тужиљи плати трошкове парничног поступка у износу од 141.187,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 82/11...10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је 17.09.2013. године са туженом закључила уговор о раду на одређено време, за обављање послова ... . Уговором је предвиђено да тужиља заснива радни однос на одређено време почев од 01.09.2013. године, да је дужна да ступи на рад истог датума, до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс. Решењем тужене од 05.06.2018. године, одлучено је да тужиљи престаје радни однос истога дана, уз образложење да су се током трајања радног односа тужиље стекли законски услови за преузимање запослених из друге школе, да је школа извршила преузимање запосленог на начин како то предвиђа Закон о основама система образовања и васпитања и Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, да је тужиљи тада требало да престане радни однос али да до тога није дошло, јер је у школи постојало још једно радно место професора ... будући да је радник са тог радног места ББ именован на функцију директора у предшколској установи „Пионир“ у Јагодини, коме је радни однос сходно закону мировао до истека мандата. Школа је тужиљи омогућила да држи часове радника коме је радни однос мировао. По истеку мандата, овај радник се вратио на радно место на коме је у сталном радном односу и из тог разлога је донета одлука о престанку радног односа тужиље. Против овог решења тужиља је изјавила жалбу која је решењем другостепеног органа школе од 28.06.2018. године одбијена.

Током трајања радног односа тужиље, преузет је запослени из друге школе, ВВ, на основу споразума о преузимању запосленог од 31.08.2015. године. Овај запослени је примљен у радни однос са 33% радног времена на неодређено време почев од 01.09.2015. године, а споразумом о преузимању запосленог од 25.08.2017. године преузет је у радни однос са 45% радног времена, на неодређено време, почев од 01.09.2017. године. У време овог преузимања, тужиља је користила породилско одсуство и одсуство ради неге детета. На рад се вратила 09.07.2016. године. Наставила је рад код тужене, без закључења новог уговора о раду, будући да је у том тренутку мировао радни однос другом запосленом, ББ, који је изабран за директора предшколске установе „Пионир“, до престанка те функције. Функција ББ је престала 16.03.2018. године и на рад се вратио 20.03.2018. године. По повратку са годишњег одмора тужиље, донето је решење о престанку радног односа. Правноснажном пресудом донетом у овом поступку поништено је као незаконито решење о престанку радног односа и решење другостепеног органа тужене, а пресуда је укинута у делу за враћање тужиље за рад.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је, с озбиром да је поништено решење од 05.06.2018. године којим је тужиљи престао радни однос и решење другостепеног органа којим је одбијена жалба тужиљеизјављена против тог решења, у смислу одредебе члана 191. став 1. Закона о раду, тужени у обавези да тужиљу врати на рад, будући да је реч о правној последици

незаконитог престанка радног односа. Притом, послодавац није доказао да постоје околности које оправдано указују да наставак радног односа није могућ у смислу члана 191. став 6. Закона о раду, нити су испуњени услови за примену одредбе члана 191. став 7. истог закона, јер се не ради о престанку радног односа искључиво из формалног, односно процесног разлога.

Другостепени суд је оценио да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право па је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев тужиле одбио. По становишту другостепеног суда, моментом преузимања запосленог ВВ по споразуму о преузимању од 01.09.2015. године, за тужилу је по уговору о раду од 17.0.2013. године наступио отказни разлог. Тужилу није тада отказан уговор о раду будући да се налазила на породилском одсуству, па тек њеним повратком са боловања 09.07.2016. године наступио је моменат активирања ранијег отказног разлога. Чињеница да је тужилу и поред тога наставила рад код туженог је без значаја, јер је тај рад обављала без законског основа.

По становишту Врховног суда, насупрот ревизијским наводима, правилно је првостепени суд применио материјално право када је одлучио одбијањем тужбеног захтева тужиле за враћање на рад.

Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 72/09...35715), који је био на снази у време закључења уговора о раду и наступања отказног разлога, према 130. пријем у радни однос у установи врши се на основу преузимања запосленог у установи чији је оснивач република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и конкурса (став 1.); пријем у радни однос на неодређено време на основу конкурса може се извршити ако се није могло извршити преузимање запосленог (став 2.). Одредбом члана 132. истог закона регулисан је радни однос на одређено време па је њима прописано у ставу 1. да установа може да прими у радни однос на одређено време без конкурса лице: 1. ради замене одсутног запосленог до 60 дана; 2) до преузимања запосленог односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс; 3) до избора кандидата – када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове – до завршетка школске године и 4) ради извођења верске наставе а у ставу 9. прописано је да радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос на неодређено време. Одредбом члана 144. истог закона, прописано је да радни однос запосленог у установи престаје у складу са законом, на основу решења директора.

Одредбом члана 191. Закона о раду, који регулише правне последице незаконитог престанка радног односа, у ставу 1. прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио (став 1.); ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, али у току поступка послодавац докаже да постоје околности које оправдано указују да наставак радног односа, уз уважавање свих околности интереса обе стране у спору, није могућ суд ће одбити захтев запосленог да се врати на рад и досудиће му накнаду штете у двоструком износу од износа утврђеног у складу са ставом 5. овог члана (став 6); ако суд у току поступка утврди да је постојао основ за престанак радног односа, али да је послодавац поступио

супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, суд ће одбити захтев запосленог за враћање на рад, а на име накнаде штете досудиће запосленом износ до шест зарада запосленог (став б.).

Из цитираних одредби Закона о раду произлази да је правна последица незаконитог решења отказа уговора о раду враћање радника на рад. Наиме, одлука суда о поништају решења о отказу уговора о раду као незаконитог, има ретроактивно дејство, па се запослени налази у радном односу по претходно закљученом уговору. То је, међутим, у ситуацији када је претходно закључени уговор о раду је даље на снази. Међутим, околности конкретног случаја указују да је тужиљи радни однос престао 09.07.2016. године, када се тужиља вратила са породилског одсуства и поново почела да ради, а собзиром на то да је пре тога, у току 2015. године преузимањем запосленог ВВ наступио отказни разлог. Тужиља јесте наставила да ради код тужене али је ово без утицаја с обзиром на чињеницу да Закон о основама васпитања и образовања изричито предвиђа да није могућ преображај радног односа из одређеног у неодређено време.

Неосновано је позивање ревидента на то да је обавеза тужене била да са тужиљом закључи анекс уговора о раду до 31.08. текуће године, с обзиром да су измене Закона почеле да се примењују тек њиховим објавиљањем у „Службеном гласнику РС“ бр. 88/17 од 29.09.2017. године, односно након наступања отказног разлога за престанак уговора о раду који је тужиља закључила са туженом.

Из изнетих разлога, одлучено је на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић